

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitur Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XIV. Patientia habenda in omni euentu aduerſo & laborioſo miniſterij
docendi & prædicandi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

Homil. 9. in
Ezechiel.

Ezechiel. 2.
6.

DENIQUE aliam regulam magni momenti tradit S. Gregorius, alligans discrimen inter reprehensores, cum scilicet sunt prelati & viri magne autoritatis; aut cum sunt subditi, & homines inferioris conditionis. Nam in primis ait splendere debere humilem auctoritatem in aperi verò liberam humilitatem. Auctoritas prelatorum adiungere sibi debet humilitatem: ne correptio oriatur à superbia & indignatione; & vice versa numerum ac moderatio zeli: humilitas autem minorum sibi debet adiungere libertatem, ne reprehensio omittatur ob animi pusillanimitatem & timores humanos. Ac propterea Deus Dominus noster, cum Ezechiel mitteret ad predicandum & reprehendenda vitia populi, simul appellavit filium hominum, ut solidius in humilitate fundaretur, agnosceret, quod de se ipso esset imbecillis, & miseris ceterorum hominum sibi etiam suberet tamen etiam *non temere, etiamsi maneret inter incredulos & subversores, & scorpiones*: ut sic animi fortitudinem servaret; & has duas virtutes simul coniungeret: ex quo præcipue provenit, ut reprehensio nec reprehendenti, nec reprehenso noceat; sed uterque utilitatem capiat.

CAPVT XIV.

PATIENTIA HABENDA IN OMNI EVENTU
adverso & laborioso ministerij docendi & prædicandi.

PRO PERFECTIÖNEM MAGISTRI ET PRÆDicatoris EVANGELICI obsignat, est PATIENTIA in omnibus rebus adversis & molestis in ipso munere evenientibus. De eo enim speciatim intelligitur, quod dixit David: *iustus ut palma florebit: sicut Cedrus Libani multiplicabitur, & adhuc multiplicabitur in senectute vberi*, producens copiosam animarum fructum, quas, gloriose victoribus de suis hostibus reportatis, Deo lucratur. Et statim subiungit: *& bene patientes erunt: ut annuntient*, hoc est beneficis, quæ à Deo accipiunt, erunt apti beneque dispositi ad eius magna prædicanda: & sic erunt *bene patientes* in tolerandis laboribus ipsius prædicationis; aut ut S. Augustinus legit: *Tranquilli erunt, ut annuntient*: tranquillitas enim & pax sunt fructus patientiæ. Et quoniam pati est commune bonis & malis; perfectis & imperfectis: patientibus cum culpa, aut sine illa; potestque aliquis pati bene aut male; cum utilitate, aut detrimento: idcirco dixit: *bene patientes erunt*, animo scilicet quieto, & conformi voluntati Dei patientur, continentés nimiam tristitiam, quæ oritur ex adversis: & evitando externa omnia indicia impatientiæ; iræ, & vitio.

a Psal. 9.
13.

In quo consistat esse bene patientes

vitionis contra adferentes molestias, dolorem, aut pudorem, & ignominiam; non conquerentes aut murmurantes de eis; nec præbentes aliquod signum amaritudinis aut rancoris. Adhuc tamen multò amplius eminet id quod dicimus *bene pati*, cum sit animo lubet, & hilari in perpetuendis persecutionibus propter iusticiam. Imo quamuis ipsum pati proveniat ob peccata propria, possunt bene simul esse dolor de ipsa culpa, & gaudium de pœna, quæ propter illam infertur: exhilaratur enim animus ob Dei iusticiam, quæ in tali pœna inferenda resplendet. Ex quo fit vt ad *bene patiendum* sit necessariũ rectã adiungere intentionẽ. Nam & hypocrite patiuntur, edentes signa lætitiæ: qui tamẽ non bene patiuntur, quia talia signa edunt non ob Dei gloriam, aut bonum ipsius patientiæ; sed vt ipsi Sancti & patientes habeantur. Hæc patientia maximè est necessaria operariis Evangelicis, quibus dixit ipse Saluator: *bene ego mitto vos sicut oves, & cognos in medio luporum*: quibus pro armis dedit innocentiam, mansuetudinem, & patientiam. Quibus muniti (vt ait S. Chrysostomus) etiam si mordeantur à lupis, non solũ nõ vincuntur, sed potius ipsi euadent victores; & lupos conuertent in agnos: Nam lupi stupentes ad prodigiosam adeo patientiam, studebunt imitari virtutem, quam admirantur. Et ita ait S. Gregorius: qui locum prædicationis suscipit, mala inferre non debet; sed tolerare, vt ex sua mansuetudine iram læuientium mitiget, & peccatorum vulnera, ipse in alijs afflictionibus vulneratus, sanet.

Ex quo fit, vt huiusmodi PATIENTIA locum suppleat miraculorum, ad authoritatẽ Prædicatori conciliandam, & vt idem S. Gregorius ait, illa est miraculis maior: *ego*, inquit, *virtutẽ patientiæ tanti Patris signis & miraculis maiorem credo*. Ac proinde eadem plurimum valet ad confirmandam doctrinam, quæ prædicatur: cum dixerit Salomon: *doctrina viri per patientiam noscitur*. hoc est: tunc doctrina noscitur esse vera, cum eam tradens insigni est patientia præditus. Et ideo Apostolus inter signa sui Apostolatus e patientiam præmisit prodigijs, vt supra retulimus. Nam (vt Cassianus ait) admirabilius est hominẽ reprimere & continere sese in motibus iæ; & gaudere in aduersis: quàm sanare morbos corporis: & adducit exemplum cuiusdam Monachi quem Gentiles quidam mille iniurijs Alexandria vexabant: nam ab eis interrogatus, quæ miracula Christus Dominus edidisset propter quæ ipsi credere deberent, eius doctrinam esse veram: respondit: Quæ maiora miracula requiritis, quàm quod videatis me tot iniurijs à vobis æffictum, adeo tamen in eis lætum, & hilarem? ere hoc miraculum tantum est, vt emollire soleat, & corda, instar lapidũ dura, cõmutare. Quis enim cor boni latronis in cruce permutauit, nisi hereticæ Christi Saluatoris in cruce pendentis patientiæ? iudicauit enim hominem adeo ratè & inaudite patientiæ, non posse non esse veracem in ijs

b Matt. 10.
16.
c Luc. 10.3

Homil. 34.
in Matth.
Homil. 7 in
Euangelia.

2

3 Dialog.
c. 2.
d Prou. 19.1

c. 2. Corinth.
12. 12.
cap. 6.
Collat. 15. c
7. 8 & 9
Colla. c.

quæ de seipso diceret. Cumque ille dixisset, se esse filium Dei, & regem Israel: id sine dubio verum esse. In historijs Iaponensibus scribitur, quod cum homines societatis Iesu diu in quadam ciuitate essent concionati absque fructu, euenit quodam die, vt vnus ex nostris frater in foro concionaretur, & quidam Gentilis in contemptum expueret in eius faciem. Et frater ille cum magna patientia sputum ex facie purgaret, in sua concione progredieretur, nullo indicio iræ aut impatientiæ edito: eo facto tamē attulit viro cuidam Iaponi graui & honorato, qui tunc aderat, stuporem vt iudicauerit non posse non esse cœlestem doctrinam, quæ tam insigni patientia prædicabatur. & inde occasionem accepit, vt intrui voluerit in rebus fidei, & ita fuit conuersus: per cuius conuersionem aperta fuit porta ad aliorum multorum gentilium conuersionem.

Ex quo etiam apparet *PATIENTIAM* in iniurijs esse medium aptum ad animas conuertendas, quod expendit S. Gregorius exponens sententiam illam Sancti Iob: *numquid potest aliquis gustare, quod gustatum ad mortem. Durum, inquit, est appetere quod cruciat, sequi quod vitam fugat: sed plerumque iustus ad culmen se virtutis culmen extendit, vt apud se interueniat nis arca præsideat, & quorundam forsultitiam tolerando conuertat. Nam quæ ad fortia trahere nitimur: eorum necesse est, vt, in firma toleremus: quia nec centem erigit, nisi qui status sui rectitudinem per compassionem sedit, vt manū ei porrigat. Quare necesse est Prædicatorem aliquid de suo iure cedere, & illatam sibi iniuriam tollerare. Hac enim compassione & patientia iniuriantem curabit, & culpæ huius vulnus restituet sanitati.*

*AD HÆC patientia est ornamentum omnium actuum Prædicatoris, quibus modū quendā efficacitatis impertit, quæ illi efficiuntur virtutes. Propterea enim Apostolus dixit discipulo suo Timotheo: prædica verbum, in sta opportune, importune argue, obsecra, increpa in omni patientia & doctrina. hoc est, in prædicatione verbi ita omnem patientiā serua, vt nihil eius perfectiōni desit; prædica illud cum instantia & seruore; sed simul cum omni patientia: ne videatur ira, aut furor; prædica omni tempore ad id aptam si peccatoribus extra tempus videatur; sed adhibe etiam patientiam ne illis displiceas, & illud audite negligant; argue errores, exhortare ad virtutes, vitia increpa, sed omnia cum patientia: ne per impatientiam boni impediās, quod verbi prædicatione intendis. Prædicator enim, & Magister merito debet esse perfectus; siquidem profiteretur perfectiōnem. Quod si patientiam amittat, manifesta præbet indicia, quod sit procul è perfectiōne, quam docet; poteritque illi dici, quod dixit quidam amicus Iob: *h vis est timor tuus, fortitudo tua, patientia tua, & perfectio viarum tuarum.* In quæ verba ait S. Gregorius, quod timor Dei generet fortitudinem, quæ maxime apparet in aduersis cum patientia tolerandis; & pati-*

f Iob. 6. 6.
l. 7. Moral.
c. 4.

4

g 2. Timoth.
4. 2.

h Iob. 4. 6.
lib. 5. Moral.
c. 1. 3.

entiam

entiam esse vltimum gradum perfectionis. Nam ille, inquit, perfectus est, qui erga imperfecti onem proximi impatiens non est: nam qui alienam imperfecti onem ferre non valens, patientiam deserit: ipse sibi restis est, quod perfecte nondum profecit. Ac proinde Prædicator impatiens se ipsū afficit dedecore, & iniuria; & indignum se reddit officio quod gerit; & vita officio suo indigna efficit doctrinam suam minus vtilem.

DENIQUE cum docendi & prædicandi officium aded sit difficultatibus & laboribus referunt, & ex eo oriuntur occasiones magnarum contra dictionum: necesse est eum bene munitum esse **PATI ENTIA**, qui vtiliter illud vult obire. Si enim desit patientia, aut officium deseretur, ne tanta toleter; aut fiet absque fructu, & minus recte, vt labor euitetur.

S. I.

OPERAE **PRECIVM** tamen erit particularia etiã insinuare, quæ sūt in hoc officio toleranda. *Primum est*, vani hominum rumores, & errantia iudicia circa ipsum Prædicatorem, eiusque Concionam, ac doctrinam: quamuis enim exacta illa sit & præstans non deerit qui male fenoat & loquatur de eo. Nã quis excellentior Prædicator ipso Christo Domino nostro? quæ tamẽ aliqui laudabant dicentes: *a nunquam si locutus est homo, si: ut hic homo.* cum tanto scilicet spiritu & prudentia. Alij tamen dicebant: *b Daemonium habet, & insanit: quid eum auditu?* Imò eius noti voluerunt tenere eum, cum scilicet nõ abstineret à prædicatione feruentiori. Dicebant enim: *c quoniam insurrexerunt versus est, & quasi stultus factus:* & cum S. Paulus sermonem haberet coram Rege Agrippa & Festo Præsidente, tanto feruore, loquebatur vt Festus magna voce ei dixerit: *d Insanis Paulus, multa te littere ad insaniam conuertunt.* & iterum Athenienses eundẽ appellantes *seminiuerbum.* hoc est hominem garrulum, & quasi nihil aliud habentem quã verba. Et reliquos Apostolos, cum Dei magnalia prædicarent ipsodie Pentecostes, Hebræi dicebant esse *f musto plenos*, hoc est ebrios musto: quæ ebrietas vehementior est quã quæ oritur ex vino. In his tamen iniurijs, & opprobrijs neque Christus Dominus noster, neque eius Apostoli patientiam & mansuetudinẽ amiserunt: sed summa cum mansuetudine & suauitate responderunt sincere veritatẽ: apparet in responsione sancti Pauli, cum summa reuerentia dixit inferenti ipsi iniuriam *gnon insano, optime Feste, sed veritatis & sobrietatis verba loquor.*

PERSVADEAT itaque sibi Prædicator. quod licet ipse sit alter Paulus suoq; munere exame fungatur; etiã si ab aliquibus laudetur: permittet Dominus noster, vt vituperetur, & irrideatur ab alijs: vt si ex laudibus euauerit, ex irrisione humilietur, & probetur eius patientia. Quam in huiusmodi casibus semper debet ostendere, non reddendo malum pro malo, nec malè loquẽdo de vituperantibus ipsius Conciones, sed potius

a Ioh. 7. 46
b Ioh. 10.
10.

c Marci 3.
21.

d Actuum
26. 24.
c. 17. 18.

f e 213.

g c. 26. 25.

cum eis amice agendo, & reddendo sui ac doctrinę suę rationem cū pace & tranquillitate: vt sic exempla imiteretur Saluatoris & Apostolorum eius; & felicem se existimet, dum aliquid patietur, sicut illi.

HAEC patiendi occasio augetur multum cū Prædicator, vt officio suo satisfaciatur, vitia publica reprehendit, ex quo fit, vt qui reprehenduntur, excitent contra ipsum persecutiones verbis & rebus, vt eius imminuant opinionem: ad quod patienter ferendum non exigua requiritur virtus. Nam (vt dixit Ecclesiastes): *h calumnia concubat sapientem, & perdet vobis cordū illius* & David Deo D.N. dicebat: *redime me a calumnijs hominum, vt custodiam mandata tua.* Nam (vt ait S. Ambrosius) qui opprimitur calumnijs, difficilē potest illa custodire. Et quamuis expedit in huiusmodi calumnijs rationem sui reddere, præcipuē cum agitur de doctrina, vt remoueat scandalum, quod ex tali calumnia procedit, vt monet S. Gregorius: nunquam tamen amittere debet patientiam, & contentiam in Deum, quod ex tali calumnia, & murmuratione contra ipsum maius educet pro ipsius anima & reliquorum, qui ex ipsius patientia & doctrina fructum haurient. Quare nunquam ob timorem huiusmodi calumniatorū desistere debet ab officio suo: id enim esset commodo & vtilitate bonos defraudare, ne ipse parua aliqua molestia ab improbis efficiatur. Nam (vt S. Augustinus dixit) *si formidaret Paulus iridentes: non perueniret ad credentes.* hoc est: si non tolerasset auditores, qui cū ipse concionaretur, cum iridebant: etiam non fuisset locutus cum ijs, qui crediderunt. Nam si Euangelij seminator timeret semen suum iacere, eo quod aliqua eius pars *ecaderet secus viā, alia supra petra, & alia inter spinas:* nunquam semē posset etiam ad terram optimā peruenire, vt itaq; aliqua pars in terram bonam perueniat, non est prætermittenda seminatio propterea quod timeatur aliqua pars peruentura ad malam terram, quę proferat spinas, molestias ac tribulationes in ipsū seminātē: potius id consolationi esse debet: quod multiplicetur eius meritum bene faciendo aliquibus; & malum detrimentum quę accipiendo ab alijs: quia Dominus remunerabit eius labores præmio, patientiæ promissio illā sententiā *beatū qui persecutionē patitur propter iustitiam: quoniam ipse regnum caelorum.*

HINC oritur tertia patiendi occasio, non exigua: cū concionatur multum & fideliter laborans, exiguum colligit fructum: quamuis enim aliquando possit ipse id suis peccatis aut negligentia tribuere: aliquando tamen agnoscere potest se non esse negligentem, sed pro viribus facere quantum potest; & nihilominus, nihil proficere audientes: quod non potest non affligere habentem zelum Dei, & salutis animarum. Tales erant antiquorū Prophetarū querelę, cū prædicantes populo nō facerēt fructū suis concionibus. Isaias enim dixit: *m Domine quis credidit auribus nostris?*

h Eccles 7 8
i Psal. 118.
134.
l ibidem.

Lib. 8. Epist
c. 4. S.
Basilii.
orat. de in-
uidia.

Tractat. de
Stoicis &
Epicuris.
c. 2 Tomo 6
k Matt. 13. 4
Luc. 8. 4.

l Matt. 5. 10

m Isai. 5. 1.

& brachium Domini cui reuelatum est? Et Michæas lamentabatur dicens: nra mibi: quia factus sum sicut qui colligit in autumno racemos vindemia: non est botrus ad comedendum, præcoquas ficus desiderauit anima mea. Perijt fructus de terra, & rectus in hominibus non est. Quamuis autem fructus interdum fiat, quem Concionator nõ aduertit, vt supra dicebamus, vt cum Elias existimabar o se solum relictum esse ex Prophetis Domini: cum tamen reliquisset sibi Dominus septem millia virorum sibi fideliter seruientium: interdum tamen reuera non est talis fructus, ob duriciem audientium, verbo Dei resistentium. Et tunc non est deserenda patientia, neq; cessandum à seminando: etsi enim tres partes sementis pereant: colligitur tamen quarta; quasi non statim potietur, cum patientia tamen fruetur ea: propterea enim Saluator noster dixit p fructum afferunt in patientia, expectando scilicet vno & altero, & pluribus diebus, non cedendo labori. De quodam Sancto nomine Abraham scribitur, quod cum commendata illi esset conuersio gentium valde pertinacium cuiusdam pagi, eò se contulerit, & extra pagum pulchrum templum edificauerit, in quo sacrum Missæ faceret, & alias orationes funderet: idola verò illorum ad terram proiecit, & confregit: ex quoirati gentiles, baculis eũ crudeliter percusserunt; & trahentes procul à pago, seminiuũ reliquerunt. Ipse verò rediēs ad se ferebat inuictā patientiā has, & alias iniurias & cruciatus, quos frequēter accipiebat, spatio triũ annorũ: nec destitit illis prædicare, & beneuolē amantē q; cū illis agere. In quo munere tā diu persistit, donec illos sibi subijceret; & omnes cõuertentur ad fidē, admirantes ac suspicientes tantā patientiam ac perseuerantiam; multoq; plus ipsum postea amantes, quā prius odio habuissent.

Sed est ita eueniret, vt Prædicatore faciente quicquid posset, fructus tamē nullus sequeretur: non propterea patientia est abijcienda, cum nec ipse meritum suum, nec Deus gloriam suam amittat; nec desinat eius labor Deo esse gratus. Admiratione dignum est ad hoc propositum, colloquium quod refert Isaias Propheta inter Christum Dominum Nostrum cum æterno suo Patre, cum ipsum tanquam sagittam electam misit in mūdũ, dicens ei: seruus meus es tulsæ, quia in te gloriabar. Cui Saluator respondit: q vacuum laboraui, & sine causa, & vanè fortitudinem meam consumpsi. Sacerdotes enim & Pharisei semper mihi contradixerunt, nec doctrinam meam receperunt: quomodo ergo verum est, quod ego seruus tuus sim, & in me glorificeris? sed mox addit: ergo iudicium meum cum Domino, & opus meum cum Deo meo, quāsi dixerit: etiamsi labor meus ad eò parum fuerit utilis: ne propterea extimetis me non fuisse à Deo missum; aut Deum non glorificandum in me: omni enim dubio procul rotum studium, tota prædicatio, & opus meum est cum Deo ac de Deo; cum cuius auxilio ego operor; & ille in me & mecum operatur, quicquid ego facio.

n Micha. 2. 1

17afl. 3. 6.

4.

o 3 Reg 9

10. 18. Rom

11. 2.

p Luc. 8. 11.

Surim. 16.

Mar. 9.

q Isai. 49. 7

Aequum fuisset, vt me omnes audiissent, meamque doctrinam suscepissent: sed quia non fecerunt: ego fructum mei laboris committo occultis Diuinæ prouidentiae iudicijs. vt autē intelligeretur non propterea mitti, aut imminui gloriam Dei, addit: hæc dicit Dominus: *ex viro formans me seruum sibi, vt reducam Iacob ad eum, Israel tamen non congregabo: & nihilominus glorificatus sū in oculis Domini, & Deus meus factus est fortitudo mea.* cui omnis labor meus innitebatur. Hæc omnia verba dicit idem Dominus, etiam in persona suorum ministrorum, vt intelligant: bene posse simul accidere, vt & ipsi officio suo bene fungantur; & modicum fructū colligant. Quamuis autem tunc labor videatur inanis, non tamē est absq; magna Dei gloria, eiusq; Ministris; neq; sine ipsius Dei auxilio. Quamuis occultis sui iudicijs permittat, audientes esse rebelles: nec propterea ipsi Ministri patientiam amittere, aut ab officio suo desistere debent, donec vitam in eo studio & conatu finiant.

SEP in hoc ipso casu occurrit alia patientiæ occasio magni doloris: quādo scilicet Prædicator magno suo labore aliquē in animabus fecit fructum & propter aliquam exurgentem tempestatem, totus ille perit ita, vt deficiant in virtute, qui per ipsum aliquid in ea profecerant: quemadmodum euenit ipsi nostro Redemptori tempore passionis ipsius, cum omnes qui ipsum propter ipsius prædicationem secuti fuerant, eum deseruerunt ac retrocesserunt. Ac propterea dixit: *in vacuum labor sui.* Hoc ipsum valde anxium reddebat Apostolum postquam Gahlathas conuersisset: auertisset verò eos rediisse ad vomitum: nec tamen propterea patientiam & confidentiam abiecit, sed proluxa quadam Epistola de eis ad reuocandam reuocandis cum illis egit. Et inter alia hæc eis dicit: *Timeo vos, ne forte sine causa laborauerim in vobis, filioli mei, quos iterum parturio, donec fornicetur Christus in vobis; velle enim esse apud vos modò, & mutare vocem meam: quoniam confundor in vobis,* aduertens vos deseruisse doctrinam meam: non quod mea sit, sed quod sit vera, in qua vestrum consistit remedium. Hoc Apostolus dicebat, ostendens necessitatem, qua Euangelici operari patientia opus habent ad tolerandam mutationem filiorum spiritualium, quos in Christo genuerunt: sumendos in ipsis animam ad reparandum damnum illorum, nouo adhibito labore. Si enim Dæmon non desinat peruerendis iustis, nec Deus deficit expectans peccatores: cuiusmodi sustinens mutationes: cur eius Ministri defatigentur, aut impatientes se in eis ostendant.

ALIA patientiæ occasio est, tarditas & mora aliquorum in dando locoratiōi, & veritati, quæ illis prædicatur. Quod affligere solet operarios valde feruentes, & festinantes: qui tamen non debent propterea longanimitatem & patientiam suam deferre. *f. Agri ola* (inquit Sanctus Iacobus)

versu. 4.

Galat. 4.
11. 19.

S. Iacobus
5. 6.

expilat

expectat preciosum fructum terra, patienter ferens, donec accipiat temporaneum & serotinum. Ergo similiter Prædicatores magna patientia expectare debent fructum suorum laborum; siue temporaneum ex ijs qui statim seip[s]is dedunt; & eorum consilijs acquiescunt, siue serotinum, eorum, qui valde tardè se movent, ac difficilè se omnino subdunt: memores eius quod diximus in parabola ficulneæ boni illius agricolæ, qui etsi per tres annos eam coluisset, nec illa fructum aliquem reddidisset: egit nihilominus cum Domino suo, vt adhuc vnum annum expectaret, nec absunderet, ostendens se adhuc habere animum laborandi in eius cultura: si forte reliquo tempore fructum aliquem proferret.

§. II.

TRANSEAMVS nũc ad res alias minutiores, quæ Prædicatorum patientiam exercent, præcipue cum illi minus sunt perfecti, & aliquè retinent hominum odorem. Quis enim horum est, qui non libèter habeat Conciones suas multum frequentari, & amplum habere auditorium? quod enim magis gaudent magna auditorum frequentia: eò magis tristantur, cum parua est; & abijciunt animum loquendi, quando sunt auditores pauci. Et cum magnæ sint in hoc mutationes: corda illorum eis subiacent. In sua enim concione non quarunt solum Deum, & sanctissimam eius voluntatem: quæ huiusmodi mutationibus caret. Studeat itaque spiritualis Prædicator, his omnibus esse superior: & eodem animo & spiritu concionetur paucis, & multis, aut certe patienter ferat cõtemptũ, quem apprehendit ex eo, quod pauci ipsius concionem frequentèr vt ex hoc saltem ipse proficiat. Quod si in ipsa cathedra aliquod impatientie aut querelarum indicium daret, ob exiguam frequentiam auditorum, ex eo iam fructum amitteret, quem saltem in parua frequentia efficeret possit; ob malum exemplum, quod præbet in ambitione honoris quam insinuat; quamuis studeat illam tegere pallio honoris, qui Deo accedit ex eius verbo frequenter audito.

SED quid dicemus, quando in ipso auditorio aliquis oritur strepitus aut aliquid accidit, quod ipsum offèdat, aut turbet? non enim id euenit casu in ordine ad prouidentiam Diuinam; quamuis eius author esset Dæmon, qui suas adhibet artes, ad prædicatorem & auditorium ipsum turbandum: vt concionis fructum impediatur. Soletq; hic esse quasi Lydius lapis, vt Prædicator mansuetudinem, & patientiam suam ostendat. Si enim impatientem se exhibeat: iam hostis de ipso triũphat, & quodammodo voti sui sit compos: si autem sustineat, taceatq;: Deus prospiciet de aliquo qui damnum reparet; & ipse concionator retinet opinionem patientis; & bono suo exemplo ædificat auditores.

EANDEMPATIENTIAM habere debet cum aliquos auditores videt dormientes

mientes: id enim graue & molestum esse solet: eò quòd signum sit quòd parui faciant, aut non delectentur audienda eius doctrina: nullus enim dormit, audiens quod ipsum delectat: quamuis vere sit potius inbecillitas, ac tepiditas auditorum; & tentatio dæmonis, ad fructum concionis impediendum. Quod insinuauit S. ille Abbas Machetes, de qua refert Cassianus, quod videns Monachos in exhortationibus, & contentijs spiritualibus dormitantes, cœperit referre quandam fabulam, de confestim illi euigilant. Ex quo Sanctus vir occasionem accepit eum monēdi, quod somni illius author esse: Dæmō: ne viles exhortationes intelligerēt, quos tam facile excitabat ad otiosas fabulas audiendas. Neque id insuetum est, vt aliqui dormitent etiam cum Prædicator est valde feruens: siquidem etiam ipso Apostolo prædicante, cum sermo protraheretur, a *sedens quidam adolescens super fenestram, cum mergeretur somno graui, cecidit deorsum; & sublatus est mortuus*, quod machinatus est Dæmon (vt aduertit S. Chrysostomus) ad turbandum auditores, & sermonis fructum impediendum, arrepta occasione ex torpore, & somnolentia illius adolescentis: quamuis statim Apostolus eum resuscitauit, & turbatio illa cessit in maiorem audientium vtilitatem: nam petrauit Apostolus in sua concione vsque ad lucem.

NON tamen expedit, vt ex hac Apostoliconcione, quæ adeò fuit prolixia ob varias & iustas causas, accipiant Prædicatores occasionem, conciones suas nimium protrahendi; sic tentantes patientiā & vigiliā auditorum; & occasionem præbentes tædij, ac somnolentiæ cum tanta prolixitate. Nam & sibi ipsis nocent, cum sic se faciant graues & importunos; & sic voluntatē auferāt audientibus ad ipsos audiendos redeundi; & quicquid moderata parte concionis fructus fecerant, nimia prolixitate amittunt. que nammodum qui, quantum satis est comedit, essetq; illi vtilis nutrimentum; si comedendo pergat, solet totum eijcere, & remanet cum inappetentia & horrore ad iterum comedendum.

ETIAM indiget Prædicator patientiā ad seipsum ferendum, variasque dispositiones, quas experitur in seipso desiderio suo contrarias. Cum enim quicquid in officio suo præcipuum est, de cælo descendat: vtilis quale opus est: aliquando in vno quasi momento omnia, quæ dicenda sunt, inuenit in promptu, & quasi ad manum, iuxta ipsius desiderium: aliquando autem non attingit, neque affertur, quomodo suam disponat concionem; neque occurrunt ipsi, quæ edendi sunt; aut si occurrunt, non tamen potest ea ordinare. Et si hæc omnia iam fecit: tempore tamen habendæ concionis inuenit se valde frigidum, & aridum, & ipsa verba quasi ei in ore concresecunt; & lingua adhærescit palato; vt videatur non posse loqui cum eo spiritu, & feruore, & expedite, vt alias solebat. Tunc

inquam

Lib. 5. instit
c. 31

a. A. A. u. u.
209.

ibidem

inquam opus illi est magna paciētia, vt seipsum toleret. Si enim tunc paciētia deficeret, damnum duplicaretur, & redderetur ineptior. Sed oportet vt paciētiæ subueniat soror eius humilitas: vt agnoscat nihilum, quod ex seipso habet: vt sic recurrat ad reparatorem omnium dei. Et vti ac miseriarum, vt & hanc reparet ipsiq; subueniat.

DENIQUE cum Prædicatoribus Apostolicis loquitur insignis illa exhortatio Apostoli dicentis: *b In omnibus exhibeamus nosmetipsos sicut Dei Ministros in multa paciētia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustiis, in plagis, in carceribus, in seditionibus, in laboribus, in vigilijs, in ieiunijs, in castitate, in scientia, in longanimitate, in suauitate, in spiritu sancto, in charitate non ficta, in verbo veritatis, in virtute Dei, per arma iustitiæ à dextris, & à sinistris, per gloriam, & ignobilitatem, per infamiam, & bonam famam: vt seductores, & veraces sicut qui ignoti, & cogniti.* Hæc omnia dixit Apostolus: vt Euangelij Ministri intelligant quod debeant ministeria sua magna paciētia tunc ac munire, seque offerre ad ferendum omne genus laborum corporis, & animæ in materia honoris, fortunarum, solarij, deliciarum, sanitatis, & ipsius vitæ: abnegando propriam voluntatem omnesque communitates: vt obediant Deo, suumque munus perfectè obeant in quocumque loco, ab eo sibi designato, frangendo ac penetrando quodcumque periculum, ac difficultatem occurrentem. Alias paciētia deficiente, ipsa etiam deficiet obedientia, & perfectio ipsius ministerij: aut omnino illud euanesceat.

III. Prædicta confirmantur exemplo Ionæ.

QVAE dicta sunt, confirmari ac declarari possunt exemplo insignis illius Prædicatoris, & Prophetæ Ionæ: qui aliquē defectum ostendit in obedientia, humilitate & paciētia: Deo id permittente ad cautelam aliorum. Iussit enim eum a ire in Niniuen Ciuitatem ad prædicandum: eo quod ingens esset eius iniquitas. Ipse tamen loco obedientiæ accepit fugam à Deo ascendens nauem quandam, vt aliò se conferret. Quod si causam huius inobediētiæ quæramus, inueniemus (vt ait S. Hieronymus) eam fuisse, quod Niniue esset terra gētilium: ipse autē volebat suis Hebræis prædicare, quemadmodum faciebant cæteri Prophetæ; & fortè timebat perfectiones & pericula, quæ putabat sibi imminere ingrediēti ciuitatē ad eam peruersam, & cum minis eius subuersionis. Timebat quoque: si Niniue conuerteretur, fore deserendam nationem suam Hebræam: spiritu enim prophético nouerat, quod cum Gentes conuerterentur, deserendi essent Hebræi à Deo; ideoque reculabat esse instrumentum huius conuersionis, ne simul esset desertionis suorum. Sed præcipua tamen causa fuit, quam facer textus insinuat: quia timuit ignominiam, & amittere suum honorem, si ingressus in ciuitatem dece-

b. Corinth
6. 4.

a Ionæ 1. 2.
ibidem

Idem ait S.
Greg. lib. 6.
Moral. c. 13.
v. 10. Ribet.
ibid.

b Iona. 3.4.
& c. 4.1.

c c. 2. 11.

d c. 3. 5.

cc. 4. 1.

ibidem.

ret: b *adhuc quadraginta dies, & Niniue subuerteretur.* si postea id non eueniret retractante Deo sententiam propter pœnitentiam habitantium incivitate. Ne igitur deceptor haberetur, & Propheta falsus: noluit obedire, ut iret ad prædicandum in loco, ad quem Deus illum mittebat. Sed eum inobedientia fuit etiam ipsius carnifex: nam nolens pati, quod timebat, incidit in grauiora mala, quæ non præuiderat. Mare enim & venti insurrexerunt contra eum, conâtes submergere nauim, in qua uehebatur: donec fuit proiectus in mare, in quo piscis grandis eum deglutiuit, in cuius ventre angustias passus est mortis. Et re ipsa mortuus fuisset, nisi oratio & pœnitentia eius veniam impetrauissent; & ut *c piscis ille eum euomeret in mare.* Et tunc secundò iussit Deus ire in eandem Niniuen ciuitatem, quæ cautior effectus ex priori euctu, impleuit planè suam obedientiam, prædicans cum tanto feruore spiritûs, ut omnes facerent pœnitentiam à *minoribus usque ad maiorem, & usque ad ipsum Regem, & Principes eius.* ut autem appareat quàm sit detestanda superbia, & furiosus honoris appetitus, & quàm sibi inuicem contrarios affectus efficiat in hominibus, ob diuersitates eorum cogitationes & persuasiones. Felix hic exitus, qui alios Prædicatores honoris cupidos exhilarasset, videntes ex prædicatione sua opus adeò gloriosum prouenire, non solum Ionam non exhilarauit, sed & *afflictus est Iona afflictione magna, & ita iratus est, ut peteret à Deo mortem,* præterrens eam vitæ absque honore, ut ipse iudicabat: putabat enim se habendum quasi impostorem. videns enim totam ciuitatem ad pœnitentiam cõuersam, cognouit Deû utpote adeò misericordem, sine dubio reuocaturum sententiam subuersionis Niniue. Et hac ira permotus secessit ad remotum quendam à ciuitate locum, ubi iacuit sub umbra hederæ, expectans quid ciuitati eueniret. Sed & ibi inuasit eum impatiencia: nam arefacta hederæ, & sole ipsum adurente, iterum optauit mortem, dicens: se potius velle mori, quam in tanta afflictione viuere. Et quamuis id totum ipsa obtegeret pallio gloriæ Dei, in cuius honorem cederet, quod etiam Propheta & Prædicator verax haberetur: decipiebatur tamen (ut ait Theophylactus & Theodoretus) sed quod non collocaret gloriam Dei, in quo oportebat, sed in quo ipse apprehendebatur, tanquam rem magis honorificam; quærens reuera potius honorem proprium, quàm Diuinum: Diuinus enim in eo consistit, ut Prædicator obediat Deo, in eo quod ille iubet; suamque pacem & honorem reponat in eo, quod libenter amplectatur euentum, quem Deus voluerit; præcipue cum ille est cum lucro animarum; etiamsi illud eueniret cum aliqua proprii honoris & opinionis iactura: optando, Deum ostendere se potius misericordem, quam deuerum iudicem in homines; & potius intercedendo, ut eis ignoscat; quàm ut puniat. Et eo quidem amplius, quod Ionæ cogitatio & apprehensio

esse

esset falsa: cogitabat enim ipse se à Ninivitis habendum impostorem ac deceptorem: nam ad eò seriuò conuersi ad Deum, agnouerunt eum ipsis ob penitentiam pepercisse; & potius honore erant affecturi Prædicatorem, per quem tanta felicitas ipsis aduenisset. Quare dum ipse Ionas exit ex ciuitate ob timorem amittendi honorem, potius ignarus euentus fugit ipsum honorem, & in maiorem incidit ignominiam. Ex quo efficitur, quòd tota pax, honor, ac tranquillitas Ministrorum Euangelij consistant in sequendis Dei consilijs; & se ipsos exponendo ad tolerandum quicquid ipse Deus voluerit. Si enim Dei consilia ac directiones deserant, in maiores incident miseria, quas ipsa, inobedientia & impatientia duplicabit, & ita augebit, vt omni dubio procul passi fuissent multò minor incommoda; si viam obedientiæ tenuissent.

ETIAM in hoc exemplo videre possunt Prædicatores, quod si quando tanquam homines aberrent, & ab eo quod Deus vult recedant: non debeant animum abijcere, quia vera penitentia potest omnia reparare, & redeuntibus ad suum ministerium dabit Deus prosperum euentum. Et quare ad eò fuit felix & fortunatus Ionas cum sua prædicatione in ciuitate ad eò contumaci ac detestanda? Licet certe dicere, id euenisse propterea quòd ingressus esset humilis & contritus, Deiq; ordinationi omnino subiectus & conformis: cuius gratia per tales Ministros egregia ad eò efficit opera. Nemo tamen tutum se existimet post huiusmodi euentus: cum videat Ionam tam cito oblitum primi sui feruoris, vt cum tædio quodam vitæ mortem sibi optaret ac peteret; nulla enim in hac vita est securitas, nisi in eo pax reponatur: vt nec ad punctum à Dei voluntate discedatur. Qui ad eò est misericors, vt sui Ministri, etiamsi imperfecti, commiserentur. nam & hic humanis & blandis rationibus Ionæ curauit impatientiam, dicens ei: *f si tu doles super hederam in qua laborasti, neque fecisse vt cresceret: ego non parc am Ninive Ciuitati magni, in qua sunt plus quam centum viginti millia hominum innocentum?* Compatiaris & tu proximis tuis; & benè collocatum reputabis quem cunque laborem tuum, & ignominiam, vt remedium illis, possis adferre. His curatus est Propheta, & impleuit sui nominis significationem, quod significat columbam: induit enim spiritum quandam mitem, humilem, gratum ac purum: qualem solet Spiritus Sanctus suis Prædicatoribus communicare. Qui quamuis, vt homines, aliquas habeant imperfectiones: possunt hoc exéplo Ionæ seipfos consolari: seruiunt enim Domino cuidam adeo pio, vt eorum misertus, ex ipsorum malis educat bona; ex erroribus, quæ recta sunt, reddens eos magis humiles, attentos, aptosque ac dextros in obeundis suis Ministerijs, vt magis prosint proximis, ad gloriam ipsius mer Dei in æterna secula, Amen.

f. Ionæ.
4. 11.